

Tornyai János Múzeum és Közművelődési Központ

6800 Hódmezővásárhely
Dr. Rapcsák András út 16-18.
Tel./Fax.: 06 62 242 224

SZAKMAI BESZÁMOLÓ **Csomorkány település (mezőváros) 2019-2020. évi** **régészeti feltárására, kutatására**

Tornyai János Múzeum és Közművelődési Központ
Hódmezővásárhely

Pályázati azonosító: 207134/00371

Pályázati célok és eredmények bemutatása

A csomorkányi templomrom nemcsak Hódmezővásárhely, hanem egész Csongrád-Csanád megye egyik legkiemelkedőbb és legismertebb középkori műemléke. Az Árpád-kori templom, az azt körülvevő temető és a 16. század végén elpusztult mezőváros régészeti kutatása immár másfél száz évre tekint vissza – az első feltárásokat még Rómer Flóris végezte, majd Szeremlei Sámuel 1892-93 végzett ásatásokat -, míg ezen projekt kutatásvezetője, Dr. Béres Mária három évtizede végez kutatásokat és feltárásokat e Hódmezővásárhelytől 17 km-re keletre található, 1596-ban végleg elpusztult Árpád-kori eredetű Csomorkány településhez kapcsolódóan. A templom alapjainak feltárása, az álló falak műemléki kutatása, felmérése, a motte körüli sáncárkok azonosítása a 19. század végétől az 2000-es évek elejéig tartó feltárásai alapján befejezettek volt tekinthető, s az épített örökség állagmegóvására védettsége következtében megfelelő figyelem irányul, addig a településre, Csomorkány mezővárosra vonatkozóan – noha az alföldi mezővárosok történeti régészeti kutatása szempontjából beépíttelensége és hozzáférhetősége révén kulcsfontosságú szerepet tölt be –, kevés figyelem fordult ezidáig.

Csomorkány mezőváros kutatása 2019-2020 folyamán több módszerrel történt meg: a tavaszi és őszi mezőgazdasági munkák előtt és után intenzív, négyzethálós (100 db 20×20 m-es), közösségi régészeti terepbejáráson hatalmas mennyiségű, több mint nyolcvanezer darabnyi, többségében kerámia lelet került be a felszínről a múzeum gyűjteményébe. Ennek előkészítésére a légifelvételek által kijelölt területen geofizikai vizsgálat folyt, valamint fémdetektorokkal is „átfésülték a terepet” a szakemberek. Béres Mária szerint a térképre felvitt leletanyag-grafikonok tökéletes összhangban vannak a magnetómer által jelzett régészeti anomáliákkal, bár a várt nemesi udvarház (illetve a korábbi történelmi korokból sejtett római menettábor) nyomaira egyelőre nem bukkantak rá – igaz „klasszikus ásatás” a területen nem történt.

További tervek

A terepbejáráshoz hasonlóan az egykori mezőváros területén a roncsolás mentes geofizikai és fémkeresős vizsgálatok is kiváló eredményeket hoztak, melynek tanulságai a későbbiekben kerülnek feldolgozásra, valamint a hódmezővásárhelyi közgyűjtemény tervezi, egy a Csomorkány kutatásait összegző monografikus kötet kiadását a közeljövőben.

A szakmai beszámoló további tartalmi elemei

- az elvégzett munka leírása - 1. SZ. MELLÉKLET: RÉGÉSZETI TOPOGRÁFIAI KUTATÁSI ADATOK SZAKMAI BESZÁMOLÓHOZ
- a tudományos eredmények összefoglalása - 1. SZ. MELLÉKLET: RÉGÉSZETI TOPOGRÁFIAI KUTATÁSI ADATOK SZAKMAI BESZÁMOLÓHOZ
- ásatás esetén feltárási napló - 2. SZ. MELLÉKLET
- a feltárással érintett terület összesített alaprajza - 3. SZ. MELLÉKLET
- fotódokumentáció - 4. SZ. MELLÉKLET
- az elsődleges leletfeldolgozásról szóló beszámoló - 5. SZ. MELLÉKLET
- örökségvédelmi hatóság igazolása a feltárással kapcsolatos dokumentációs kötelezettség hiánytalan teljesítéséről - 6. SZ. MELLÉKLET
- tényleges költségfelhasználás – LÁSD. PÉNZÜGYI BESZÁMOLÓ
- karbantartási terv – NEM RELEVÁNS
- a rövid régészeti munkabeszámoló közzétételének igazolása
lásd: Béres Mária: *Csomorkány mezőváros újabb kutatása és egy készülő monográfia.*
In: *Korok, Kultúrák, Lelőhelyek 2021.* Szerk.: Csányi Viktor. Hódmezővásárhely, 2021. 45–60.
http://www.tornyaimuzeum.hu/uploads/Korok_kulturak_lelohelyek_2021.pdf
- állagmegóvás, bemutatóhely kialakítás fotódokumentáció – NEM RELEVÁNS
- állagmegóvás, bemutatóhely kialakítás építési napló – NEM RELEVÁNS
- állagmegóvás, bemutatóhely kialakítás restaurálási dokumentáció – NEM RELEVÁNS

Hódmezővásárhely, 2021. november 8.

Varga Anikó
intézményvezető